

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KSO/2017/390

BETREFT: aanrekening kosten Smartschool en Skore (digitaal puntenboek).

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 7 juni 2017

1.2. Vraagsteller

[X], directeur [Y].

1.3. CZB

Op 7 juni 2017 ontvangt het secretariaat van de Commissie een e-mailbericht met de vraag. Bij e-mail van 14 juni 2017 wordt de vraagsteller op de hoogte gebracht van de ontvangst van de vraag en van het dossiernummer.

Bij e-mail van 22 juni 2017 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting van de Commissie.

Bij e-mail van 23 juni 2017 laat de vraagsteller weten op de zitting aanwezig te zullen zijn.

2. INHOUD van de VRAAG

De vraagsteller vraagt of het toegelaten is de kosten voor het digitale leerplatform Smartschool en het digitaal puntenboek Skore door te rekenen via de schoolfactuur.

Zowel ouders als leerlingen hebben toegang tot Smartschool en Skore. Deze systemen bieden hen volgens de vraagsteller tal van voordelen.

Voor de ouders is Smartschool het communicatiekanaal bij uitstek. Ze ontvangen berichten en algemene informatie over de schoolwerking (brieven, examenroosters, pedagogische kalender, schoolreglement, schoolagenda, ...). Via Skore kunnen ze de leervorderingen van hun kind op de voet volgen en de rapporten raadplegen.

De leerlingen kunnen hetzelfde als hun ouders raadplegen, maar als extra presenteert Smartschool zich als een grote databank. De [Y] is als nicheschool met veel eigen richtingspecifieke vakken aangewezen op cursusmateriaal dat door haar leraars zelf ontwikkeld wordt. Dit cursusmateriaal wordt via het platform gratis ter beschikking gesteld. Als extra (vb. uitbreidingleerstof of om de leerstof aanschouwelijker te maken) worden presentaties van Powerpointvoorstellingen of filmpjes gepost en nuttige links (vb. voor het vak Nomenclatuur) meegegeven. Overzichten met te kennen leerstof, afsprakennota's e.d. zijn aldus altijd raadpleegbaar.

Ook is de vraag groot (en stijgend) om in het kader van leezorg en –ondersteuning materiaal

aan te bieden (vb. voor leerlingen met een problematische schrijfmotoriek, dyslexie, ...). Zo worden remediëringsoopdrachten onder de vorm van oefeningen met verbeterleutel ter beschikking gesteld.

Het leerplatform is op zich een actieve werkvorm om leerlingen vertrouwd te maken met de in toenemende mate digitaliserende maatschappij. Leerlingen posten taken en krijgen die voorzien van commentaar gecorrigeerd terug.

De vraagsteller is van mening dat het bovenstaande voldoende argumenten biedt om te stellen dat de kosten voor Smartschool en Skore via de schoolfactuur kunnen worden doorgerekend. De hand- en werkboeken worden immers normaal ook aangerekend.

De kosten voor het schooljaar 2016/2017 bedragen voor Smartschool 4,22 euro (excl. BTW) en 5,11 euro (incl. BTW) en voor Skore 3,00 euro (excl. BTW) en 3,63 euro (incl. BTW).

3. ZITTING COMMISSIE

3.1. Datum en uur: 4 juli 2017 om 15u15.

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding.

3.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel VII.2 van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur, zoals gewijzigd, als volgt samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Hilde Timmermans, Thijs Streng, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden:

[X], vraagsteller.

3.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1. Regelgeving

** Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966.*

Artikel 13 bepaalt dat Staten die partij zijn bij dit Verdrag zich engageren om het secundair onderwijs in zijn verschillende vormen door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor een ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk te maken.

* *Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989.*

Artikel 28 bepaalt dat Staten die partij zijn bij dit Verdrag het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij er zich toe de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen, voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* *Grondwet.*

Artikel 24, § 3, eerste lid: “De toegang tot het onderwijs is kosteloos tot het einde van de leerplicht”.

* *Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs*

Art. VII.5. De Commissie beslist over de gegrondheid van klachten van belanghebbenden inzake:

1° de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de kosteloosheid van het onderwijs, de beginselen vermeld in artikel 27 van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, artikel 35 van de codificatie betreffende het secundair onderwijs, en ... en de bijdrageregeling bedoeld in artikel 27bis en 27ter, § 1, van het decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997;

.....

Art. VII.6. De Commissie kan vragen van belanghebbenden behandelen over de aangelegenheden bedoeld in artikel VII.5, eerste lid.

* *Codex Secundair Onderwijs.*

Art. 35. In het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt door middel van het school- of centrumreglement aan de ouders of aan de personen die de minderjarige leerling in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, dan wel aan de meerderjarige leerling meegedeeld.

Art. 36. De kosten van het onderwijs, verstrekt in scholen en centra of afdelingen voor onderwijs, tot stand gebracht door openbare of private personen, vallen ten laste van de schoolbesturen.

Aan de gefinancierde of gesubsidieerde scholen en die aan de bij de decreet en uitvoeringsbesluiten gestelde voorwaarden voldoen, verleent de Vlaamse Gemeenschap salarissen, salaristoelagen en werkingsbudget.

Art. 37. Jaarlijks wordt een forfaitair werkingsbudget verleend om de kosten te dekken die verbonden zijn aan de werking en de uitrusting van de school, aan het kosteloos verstrekken van leerboeken en schoolbehoeften aan de leerplichtige leerlingen en aan de uitgaven voor de financiering van de investeringen.

* *Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.*

4.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.3. Advies

4.3.1. *Kosteloosheid. Algemeen.*

De grondwet waarborgt de kosteloze toegang tot het leerplichtonderwijs. Uit de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs volgt dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Dit wordt bevestigd door het Arbitragehof (thans: het Grondwettelijk Hof) in zijn arrest nr. 28/92 van 2 april 1992. De regel van de kosteloze toegang tot het onderwijs impliceert dat de basiskosten voor het verstrekken van onderwijs ten laste vallen van de publieke of private personen die het initiatief nemen om onderwijs aan te bieden. Zij kunnen daarvoor wel door de gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd worden (cf. art. 36 Codex Secundair Onderwijs).

De regel van de kosteloze toegang houdt geen recht op volledige kosteloosheid van het secundair onderwijs in. In genoemd arrest blijkt dat in de huidige stand van de regelgeving op het niveau van het secundair onderwijs de scholen van de ouders en de meerderjarige leerlingen wel een bijdrage kunnen vragen voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten en vormen van dienstverlening. Uitgesloten zijn evenwel kosten die behoren tot de basiskosten voor de organisatie van hedendaags onderwijs en een onderdeel vormen van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling.

Voor goederen en diensten waarvoor een bijdrage kan worden gevraagd mag niet meer worden aangerekend dan de kosten van de geleverde goederen of prestaties. Deze kosten moeten kunnen worden verantwoord, onder meer vanuit de eigenheid van de doelgroepen in het secundair onderwijs. De gevraagde bijdragen moeten het kenmerk behouden van een kostprijs. Dat veronderstelt enerzijds dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds dat het goederen of diensten betreft die de betrokken leerling effectief heeft ontvangen.

Er moet een lijst worden opgesteld van de bijdragen die van de ouders kunnen gevraagd worden. Deze lijst moet voor overleg aan de schoolraad worden voorgelegd en bij inschrijving of voor de start van het schooljaar via het schoolreglement aan de ouders worden meegedeeld. De bijdrageregeling kan uiteraard geen uitgavenposten bevatten die ten laste vallen van de werkingsmiddelen van de school.

4.3.2. *Kosten ten laste van de school*

Kosten voor Smartschool

Voor wat Smartschool betreft, verwijst de Commissie naar volgende overwegingen in de beslissing CZB/KL/KSO/2011/288:

“Smartschool is een communicatiesysteem dat zowel school/leerkrachten en ouders/leerlingen tot voordeel strekt. Dit communicatiesysteem behoort wezenlijk tot de organisatie van onderwijs en vormt een onderdeel van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De daarvoor te maken kosten zijn te beschouwen als basisuitgaven waarvoor de instellingen zelf moeten instaan en waarin de overheid tussenkomt door een werkingsbudget toe te kennen.” (voor een bevestiging van dit standpunt: zie CZB/KL/KSO/2012/315; CZB/KL/P/KSO/2014/351; CZB/V/KSO/2016/372).

Kosten voor rapport, communicatie met de ouders

De Commissie verwijst naar eerdere uitspraken waarin ze het volgende overwoog:

- “Het verlenen van diploma’s, getuigschriften en studieattesten is een onderdeel van de openbare dienstverlening van elke door de overheid gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstelling. De daarvoor te maken kosten behoren tot de basisuitgaven waarvoor de instellingen zelf moeten instaan. Het regelmatig verlenen van informatie aan de ouders over de studievorderingen onder de vorm van studierapporten van de leerlingen is naar het oordeel van de Commissie onderdeel van diezelfde basisopdracht. Ouders en leerlingen moeten niet betalen om van de studievorderingen op de hoogte gebracht te worden.” (zie CZB/KL/KSO/2010/262; CZB/V/KSO/2010/263)

- “Communicatie met de ouders over de organisatie van het onderwijs, inclusief het afleveren van een rapport (CZB/V/KSO/2007/170), behoort tot de elementaire verplichtingen van een school. De kosten daarvoor moeten door de school worden gedragen en kunnen op de werkingsmiddelen worden aangerekend.” (zie CZB/V/KSO/2009/238)

“Basiskosten voor het organiseren van onderwijs zoals kosten voor informatie over de studievorderingen van de leerlingen via de leerlingenrapporten en diploma, voor Smartschool, communicatie met de ouders en administratie ... moeten door de school zelf worden gedragen.” (zie CZB/KL/P/KSO/2014/351)

Toepassing

Aansluitend bij de bovenvermelde uitspraken is de Commissie van oordeel dat het aanrekenen van de kost voor het digitale puntenboek, niet in overeenstemming is te brengen met het recht op kosteloze informatie over de studievorderingen van de leerlingen.

De Commissie ziet ook geen redenen om met betrekking tot de kost voor Smartschool als communicatiekanaal en elektronisch leerplatform af te wijken van het eerder ingenomen standpunt dat het een basiskost betreft voor het organiseren van onderwijs, die door de school zelf moet worden gedragen en op de werkingsmiddelen kan worden aangerekend.

Het gegeven dat de school via Smartschool door het eigen personeel ontwikkeld cursusmateriaal aanbiedt, biedt geenszins een verantwoording voor een andersluidend oordeel, nu de vraagsteller ter zitting zelf bevestigt dat tegenover het ter beschikking stellen van dit materiaal voor de school geen bijkomende kost staat bovenop de standaardprijs van het digitale platform. Zoals hoger gesteld dient een gevraagde bijdrage steeds het kenmerk te behouden van een kostprijs, wat in de eerste plaats veronderstelt dat het gaat om door de school effectief gemaakte kosten.

4.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

De kosten voor Smartschool en het digitale puntenboek Skore zijn te beschouwen als basiskosten voor het organiseren van onderwijs en moeten door de school zelf worden gedragen.

Brussel, 4 juli 2017

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter